

BASIN BÜLTENİ

TÜDAV DENİZ SALYASI (MÜSİLAJ) GÜNCELLEMESİ

İlk defa 1980’li yıllarda tespit edilen ve 2007, 2008 ve 2009 yıllarında tekrardan ortaya çıkıp nispeten kaybolan deniz salyası, Nisan’dan beri Marmara Denizi’nde daha önce görülmemiş bir yoğunlukta ve ölçekte yayılmaya devam ederek Temmuz başı itibarıyla yayılımını durdurdu. Ağırlıklı olarak *Phaeocystis pouchetii* (Prymnesiophyceae) türü bir fitoplanktonun sebep olduğu bu olguda *Skeletonema costatum*, *Cylindrotheca closterium*, *Thalassiosira rotula* (Bacillariophyceae), ve *Gonyaulax fragilis* (Dinophyceae) türleri de etkili olmuştur.

Batı Karadeniz, Marmara ve Kuzey Ege’de deniz biyolojik çeşitliliğini etkisi altına alan deniz salyası, deniz dibine (benthos) çökerek, parçalanmaya ve çürümeye başlayarak, denizde dipten yüze kadar yaşayan tüm canlıları tehdit altına aldı. Deniz dibinde yaşayan bazı türlerde ölümler görüldü.

Deniz biyolojik çeşitliliğine tehditinin yanı sıra, deniz salyasının oluşumunun sosyo-ekonomik sonuçları da görülmektedir. Salya nedeniyle vatandaş balık tüketimini azalttı ve balıkçılık sektörü ciddi bir zarara uğradı. Bunun yanı sıra, salya nedeniyle oluşan tabakanın yarattığı görüntü kirliliği ve koku yüzünden Marmara Denizi’nde turizm durgunlaştı.

8 Haziran’da geliştirilen eylem planı ile Salya’ya karşı mücadele devam ediyor. Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum’un açıkladığı eylem planının, temel amaçları arasında; Marmara Denizi’nin koruma alanı olarak ilan edilmesi, 7/24 izlenmesi ve tedbirlerin alınması, hayalet ağların tespit edilip yok edilmesi, sıfır atık uygulamasına geçmek, organik ürünler ile temizlik, gemilerin atık sularının boşaltılmasını önlemek ve bilim kurulunun oluşumu ile Salya’ya karşı mücadele etmek var.

Eylem planının tamamı:

1. Marmara bölgesinde kirliliğin azaltılması ve izleme çalışmalarının yürütülmesi amacıyla; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ilgili kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sanayi odaları ve STK'lardan müteşekkil Koordinasyon Kurulu; Marmara Belediyeler Birliği bünyesinde ise Bilim ve Teknik Kurulu oluşturuldu.
2. Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı üç ay içerisinde hazırlanarak çalışmalar bu plan çerçevesinde yürütülecek.
3. Marmara Denizi’nin tamamını koruma alanı olarak belirleme çalışmaları başlatılacak, 2021 yılı sonuna kadar tamamlanacak.
4. Acil müdahale kapsamında 8 Haziran 2021 tarihinden itibaren, 7/24 esasıyla, Marmara Denizi’ndeki Salya’nın bilimsel temelli yöntemlerle tamamen temizlenmesine yönelik çalışmalar başlatılacak.

5. Bölgede bulunan mevcut atık su arıtma tesislerinin tamamı ileri biyolojik arıtma tesisine dönüştürülecek. Atık suların ileri biyolojik arıtım yapılmaksızın Marmara Denizi'ne deşarjını engelleyici hedefler doğrultusunda çalışmalar yürütülecek.
6. Marmara Denizi'ne deşarj yapan atık su arıtma tesislerinin deşarj standartları 3 ay içerisinde güncellenerek hayata geçirilecek.
7. Arıtılmış atık suların mümkün olan her yerde yeniden kullanımı artırılacak, desteklenecek. Temiz üretim teknikleri uygulanacak.
8. Atık su arıtma tesislerini gerektiği gibi işletmeyen OSB'lerin rehabilitasyon ve iyileştirme çalışmalarıyla ileri arıtma teknolojilerine geçişi hızlandırılacak.
9. Atık su arıtma tesislerinin yapımı ve işletilmesini çok daha kolay hale getirmek için kamu-özel sektör işbirliği modelleri hayata geçirilecek.
10. Marmara Denizi'ne gemilerin atık sularının boşaltılmasının önlenmesine yönelik üç ay içerisinde düzenleme yapılacaktır.
11. Tersanelerde temiz üretim teknikleri yaygınlaştırılacaktır.
12. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından yapılan çalışmalar çerçevesinde; alıcı ortama deşarj yapan atık su arıtma tesislerinin tamamı 7/24 çevrimiçi izlenecek. Marmara Denizi'ndeki 91 izleme noktası 150'ye çıkarılacak. Türkiye Çevre Ajansı eliyle, Marmara Denizi ile ilişkili tüm havzalardaki denetimler uzaktan algılama, uydu ve erken uyarı sistemleri, insansız hava araçları ve radar sistemleri kullanılarak artırılacaktır.
13. Marmara Denizi kıyılarını kapsayacak şekilde Bölgesel Atık Yönetimi Eylem Planı ve Deniz Çöpleri Eylem Planı üç ay içerisinde hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.
14. İyi tarım ve organik tarım uygulamaları ile basınçlı ve damlama sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır.
15. Marmara Denizi'yle ilişkili havzalarda, dere yataklarına yapay sulak alanlar ve tampon bölgeler oluşturularak kirliliğin denize ulaşması önlenmektedir.
16. Zeytin karasuyu ve peynir altısuyu kaynaklı kirliliğin önlenmesi için, atık su azaltımını gerçekleştirecek teknolojik dönüşümler sağlanacaktır.
17. Fosfor ve yüzey aktif madde içeren temizlik malzemelerinin kullanımı aşamalı olarak azaltılacaktır. Organik temizlik ürünleri teşvik edilecektir.
18. Marmara Denizi'ndeki tüm hayalet ağlar 1 yıl içerisinde temizlenecek.
19. Balıkçılık faaliyetlerinin ekosistem temelli yapılması sağlanacak, koruma alanları geliştirilecek.
20. Deniz Salyası nedeniyle zarar gören balıkçılara ekonomik destek sağlanacaktır.
21. Deniz kirliliğinin önlenmesi ve vatandaşlarımızın bilinçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapılarak, kamuoyunun bilgilendirecek bir platform oluşturulacaktır.
22. Soğutma suları ve termal tesislerden oluşan sıcak suların Marmara Denizine etkilerinin azaltılmasına yönelik tedbirler alınacak.

Son olarak, Türk Deniz Araştırmaları Vakfı bütün bu tedbirleri olumlu bulmakta olup, bundan sonra uygulamaların nasıl olacağını takip etmekte kararlıdır. Yazılı kararların somut eylemlerle desteklenmesi halinde Marmara Denizi'miz tekrar eski haline dönebilir. Ancak bu eylem planının ciddi bir şekilde gecikilmeden uygulanması gerekmektedir.

Marmara Denizi konusunda uzun zamandır çalışan ve bilgi birikimine sahip olan vakfımız istenildiğinde eylem planının uygulanmasına destek verecektir. Unutmayalım ki zaman az yapılacak iş çoktur ve gecikme Marmara için yeni bir felakete neden olabilir.